

Zadání pro semináře z obecné části mezinárodního práva veřejného I
Ak. rok 2007/2008
Rezoluce Rady bezpečnosti OSN a její interpretace

19. března roku 2003 koaliční síly v čele s USA zaútočily na Irák. Tento krok vyvolal negativní reakci mnoha států, neboť se takový postup jevil v rozporu s existujícím mezinárodním právním řádem. Spojené státy obhajovaly svůj postup tím, že mimo jiné tvrdily, že útok byl zcela legální a to na základě rezoluce Rady bezpečnosti OSN č. 1441 a dřívějších rezolucí přijatých v souvislosti s první válkou v Perském zálivu na začátku 90.let minulého století (zejména na základě rezoluce č. 678 - opravňující Kuvajt a jeho spojence k použití všech nezbytných prostředků k odvrácení okupace kuvajtských území a rezoluce č. 687 - formálně vyhlašuje podmínky zastavení palby).

Konkrétně rezoluce č. 1441 stanovila, že Irák stále neplní své závazky (odzbrojovací a s tím související další závazky) vyplývající z dřívějších rezolucí, které byly přijaty v souvislosti s první válkou v Perském zálivu. Mezi tyto rezoluce patří i rezoluce č. 687. Dále rezoluce č. 1441 v odstavci 13 stanoví, že „Rada opakovaně varovala Irák, že bude čelit vážným následkům v případě dalšího porušování svých závazků.“

Podle některých názorů z USA pokračující porušování rezoluce ze strany Iráku bude znamenat, že ty státy, které jsou ohroženy neplněním těchto rezolucí a z nich plynoucích závazků, mohou suspendovat účinnost rezoluce č. 687 (tedy suspendovat stav zastavení palby) a napravit porušení závazku pomocí rezoluce č. 678, která opravňuje použití ozbrojené síly proti Iráku. Taková argumentace je založena na tzv. teorii podstatného porušení závazků (material breach theory), podle které rezoluce podle kapitoly VII Charty OSN jsou podobné (ale ne totožné) s mnohostrannými smlouvami v tom, že jsou závazné podle mezinárodního práva pro smluvní strany resp. pro členy a nečleny OSN. Stanovení stavu podstatného porušení smlouvy podle článku 60 Vídeňské úmluvy o smluvním právu mimo jiné opravňuje „stranu zvláště dotčenou porušením, aby se dovolávala porušení jako důvodu pro přerušování provádění smlouvy zcela nebo zčásti ve vztazích mezi ní a státem, který smlouvu porušil.“

Z toho vyplývá, že jelikož Irák i po přijetí rezoluce č. 1441 pokračoval v porušování svých odzbrojovacích závazků, a to i přes varování Rady bezpečnosti, USA nemusela čekat na další rezoluce Rady bezpečnosti a zaútočila na Irák na základě rezoluce č. 678.

Otázky:

- 1) Popište charakter a místo rezoluce Rady bezpečnosti OSN mezi prameny mezinárodního práva.
- 2) Uveďte možné nebo žádoucí způsoby výkladu rezoluci Rady bezpečnosti OSN.
- 3) Pokuste se odpovědět, zda rezoluce Rady bezpečnosti OSN č. 1441 může mít vliv na vznik mezinárodního obyčejového práva.
- 4) Uveďte, zda považujete ozbrojený konflikt v Iráku za legitimní z hlediska odůvodnění tzv. teorie podstatného porušení.

Právní předpisy:

- 1) Charta OSN 30/1947 Sb.
- 2) Rezoluce Rady bezpečnosti OSN č. 1441
(<http://daccessdds.un.org/doc/UNDOC/GEN/N02/682/26/PDF/N0268226.pdf?OpenElement>)

- 3) Rezoluce Rady bezpečnosti OSN č. 687
(<http://daccessdds.un.org/doc/RESOLUTION/GEN/NR0/596/23/IMG/NR059623.pdf?OpenElement>)
- 4) Rezoluce Rady bezpečnosti OSN č. 678
(<http://daccessdds.un.org/doc/RESOLUTION/GEN/NR0/575/28/IMG/NR057528.pdf?OpenElement>)
- 5) Vídeňská úmluva o smluvním právu 15/1988 Sb.

Povinná literatura:

- 1) MALENOVSKÝ, J., Mezinárodní právo veřejné, jeho obecná část a poměr k vnitrostátnímu právu, zvláště k právu českému, 5. vyd., MU – nakl. Doplněk, Brno, 2008, str. 214-216.
- 2) Frederic L. Kirgis: *Security Council Resolution 1441 on Iraq's Final Opportunity to Comply with Disarmament Obligations*. ASIL Insights. 2002.
(<http://www.asil.org/insights/insigh92.htm>)

Doporučená literatura:

- 1) ČEPELKA, Č., ŠTURMA, P., *Mezinárodní právo veřejné*, Praha, 2003, str.185-188.
- 2) SEIDL-HOHENVELDERN, I., *Mezinárodní právo veřejné*, Praha 1999, str. 74-89.
- 3) POTOČNÝ, M., ONDŘEJ, J.: *Mezinárodní právo veřejné, Zvláštní část*, Praha, C.H. Beck, 2006, str. 234-239.
- 4) Talmon, S.: *The Security Council as World Legislature*. AJIL, Vol. 99, č. 1. Leden 2005. str. 175-193.
- 5) Wood, M. C.: *The Interpretation of Security Council Resolutions*. Max Planck Institute for Comparative Public Law and International Law. 1998.
(http://www.mpil.de/shared/data/pdf/pdfmpuny/wood_2.pdf)